

Elinvoiman kehittämisen eväät Kouvolassa

ARA-vuokra-asuntokannan kokonaisvaltainen
suunnittelu 29.10.2014

Harri Kivelä, vt.hankejohtaja

Kouvolan kaupunki

Kouvola

Asukkaita 86 819 (31.3.2014)

Pinta-ala 2 871 km², josta
maapinta-ala 2 543 km²
ja vesistöä 328 km²

Asukastiheys 34,2 asukasta/ km²
(31.12.2013)

Veroäyri 20 %

Työpaikkarakenne Maatalous 4,3 %
Teollisuus 28,9 %
Palvelut 65,9 %

Työpaikat n. 36 900

Työttömyysaste 15,2 % (1.1.2014)

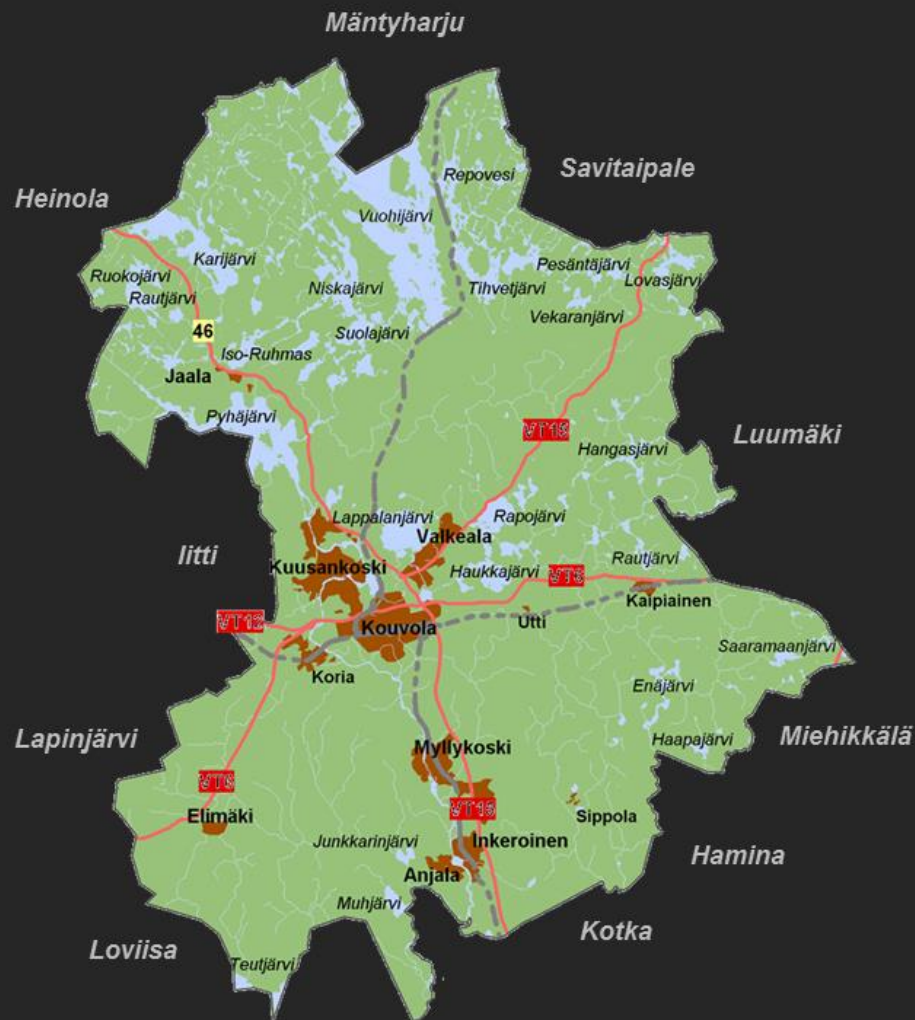
Yritysten toimipaikat 4 800 kpl

Maatiloja 1 096 kpl

Järviä 450 kpl

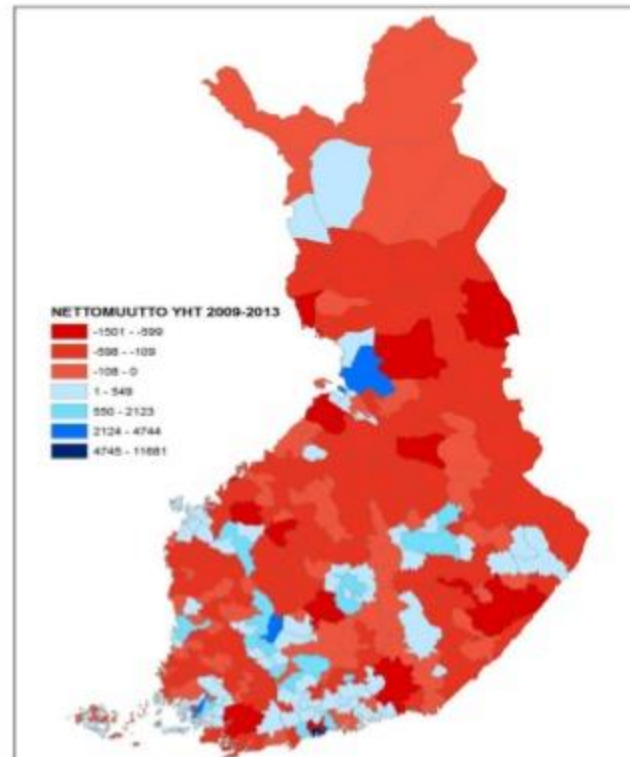
Kesämökkejä 7 729 kpl
(Tilastokeskus 2014)

Päämatkailukohteet Tykkimäen huvipuisto
Repoveden kansallispuisto
Verlan tehdasmuseo
Mustila Arboretum

Kuntien määrällinen nettomuutto kuntien välisestä muuttoliikkeestä vuosina 2009-2013

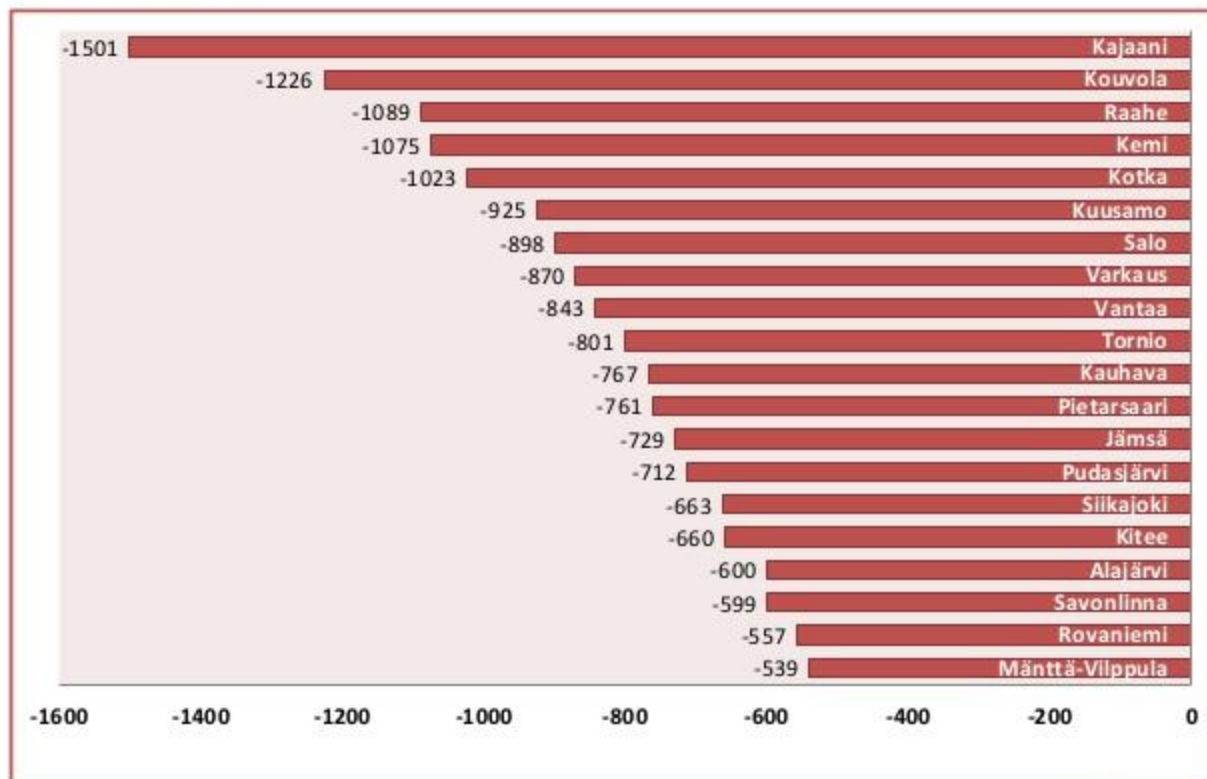
- Muuttovoittoa sai kuntien välisestä muuttoliikkeestä keskimäärin joka kolmas kunta (104 / 320) vuosina 2009-2013.
- Määrällisesti eniten muuttovoittoa saivat Helsinki, Tampere, Oulu, Turku, Kuopio ja Seinäjoki
- **20 määrällisesti eniten muuttovoittoa saanutta kuntaa olivat joko suuria tai keskisuuria keskuskaupunkeja tai niiden kehyskuntia**
- Määrällisesti suurimmat muuttotappiot kärsivät Kajaani, Kouvola, Raase, Kemi, Kotka ja Kuusamo
- **20 määrällisesti eniten muuttotappiota saanutta kuntaa olivat joko teollisia rakennemuutospaikkakuntia, keskisuuria keskuskaupunkeja tai maakuntien reuna-alueiden seutukeskuksia: poikkeuksena Vantaa!**

Lähde: Tilastokeskus, väestötilastot
Kartta: Timo Widbom
Analyysi: Timo Aro

Timo Aro 2014

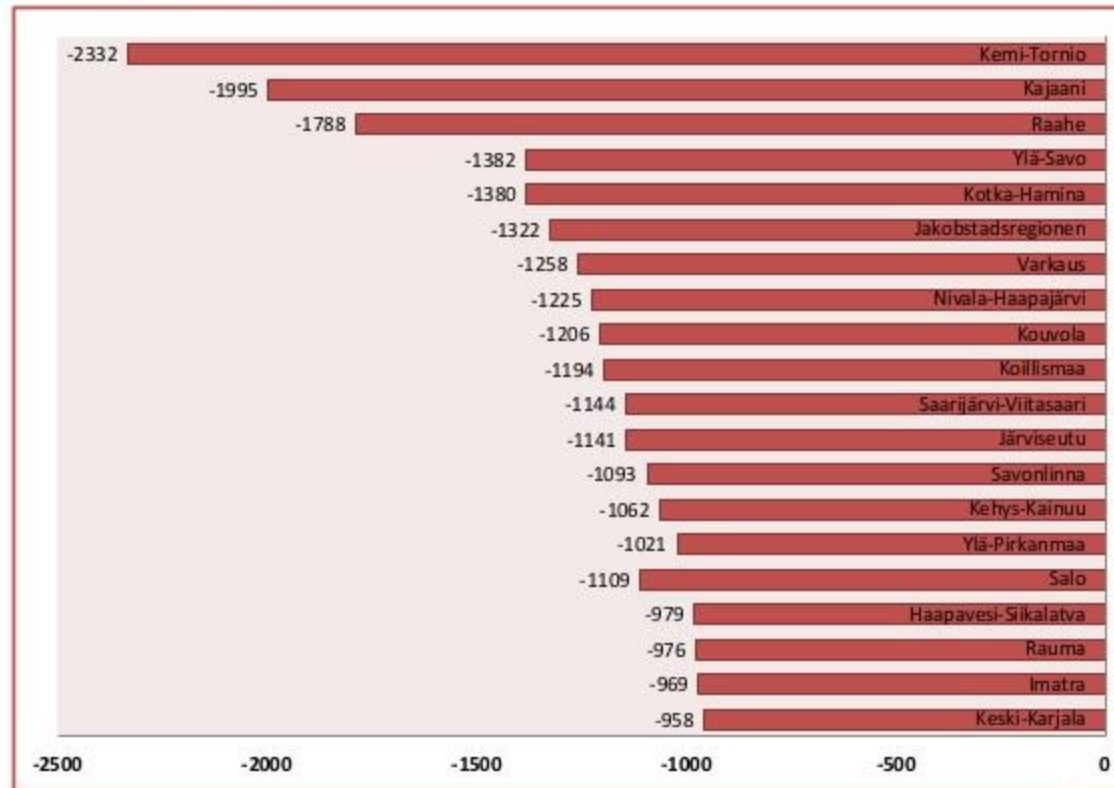
20 määrällisesti muuttotappiollisinta kuntaa kuntien välisessä muuttoliikkeessä vuosina 2009-2013

Lähde: Tilastokeskus, väestötilastot

Timo Aro 2014

20 määrällisesti muuttotappiollisinta seutua kuntien välisessä muuttoliikkeessä vuosina 2009-2013

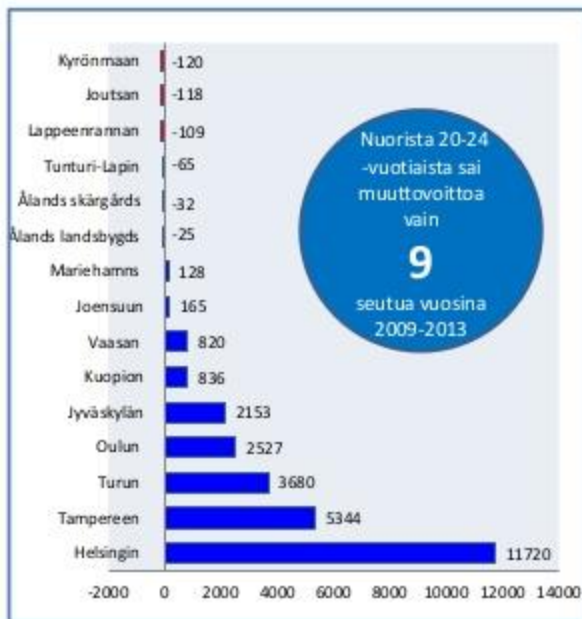

Lähde: Tilastokeskus, väestötilastot

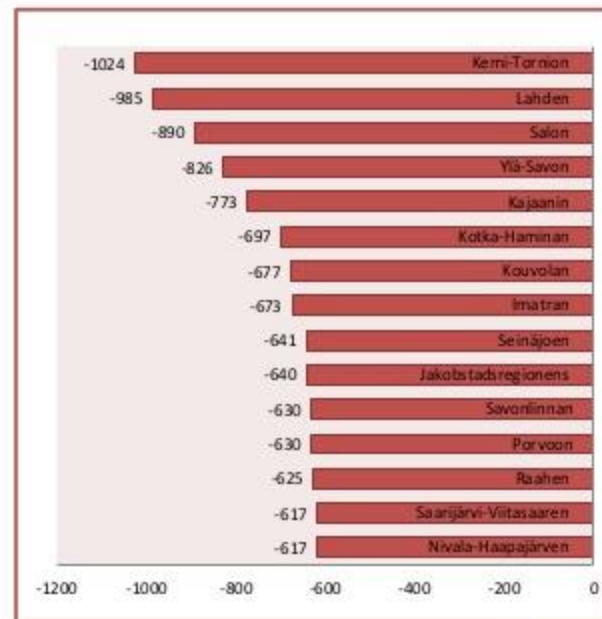
Timo Aro 2014

Nuorten 20-24 -vuotiaiden kuntien välisestä muuttoliikkeestä eniten muuttovoittoa ja muuttotappiota saaneet kaupunkiseudut vuosina 2009-2013

TOP 15 muuttovoittoiset seudut

TOP 15 muuttotappiollisimmat seudut

Lähde: Tilastokeskus, väestötillat

Timo Aro 2014

Määrällisesti muuttovetovoimaisimmat yli 80 000 asukkaan seudut (N=15) vuosina 2009-2013

- 15 yli 80 000 asukkaan kaupunkiseutua, joista 11 sai muuttovoittoa ja 4 muutto-tappiota vuosina 2009-2013
- Helsingin ja Tampereen kaupunki-seudut saivat määrällisesti ylivoimaisesti eniten muuttovoittoa
- Toiseksi vetovoimaisimmassa ryhmässä olivat Turun, Oulun, Jyväskylän ja Kuopion seudut
- Kolmanneksi vetovoimaisimmassa ryhmässä olivat Hämeenlinnan, Seinäjoen ja Lahden seudut
- Kymenlaakson kaupunkiseudut saivat määrällisesti selvästi eniten muuttotappiota vuosina 2009-2013

SIJOITUS	SEUTUKUNTA	NETTOMUUTTO ABS. YHTEENSÄ VUOSINA 2009-2013	NETTOMUUTTO KESKIMÄÄRIN PER VUOSI
1.	Helsingin	14 644	2 923
2.	Tampereen	9 161	1 832
3.	Turun	4 384	877
4.	Oulun	3 767	753
5.	Jyväskylän	2 298	460
6.	Kuopion	2 239	449
7.	Hämeenlinnan	1 110	222
8.	Seinäjoen	866	173
9.	Lahden	763	153
10.	Joensuun	227	45
11.	Vaasan	203	41
12.	Porin	-360	-72
13.	Lappeenrannan	-509	-101
14.	Kouvolan	-1 206	-241
15.	Kotka-Haminan	-1 380	-276

Lähde: Tilastokeskus, väestötilastot

Timo Aro 2014

Suhteellisesti muuttovetovoimaisimmat (promillea tuhatta asukasta kohden) yli 80 000 asukkaan seudut (N=15) vuosina 2009-2013

- Tampereen, Kuopion ja Oulun seudut olivat suhteessa alueen väestöpohjaan vetovoimaisimpia vuosina 2009-2013
- Toiseksi vetovoimaisimpia seutuja suhteessa asukaslukuun olivat Turun, Jyväskylän, Hämeenlinnan ja Helsingin seudut
- Kaakkois-Suomen kolme suurta kaupunkiseutua saivat eniten muuttotappiota suhteessa asukaslukuun: Kotka-Haminan muuttotappiot olivat suurimmat suhteessa asukaslukuun

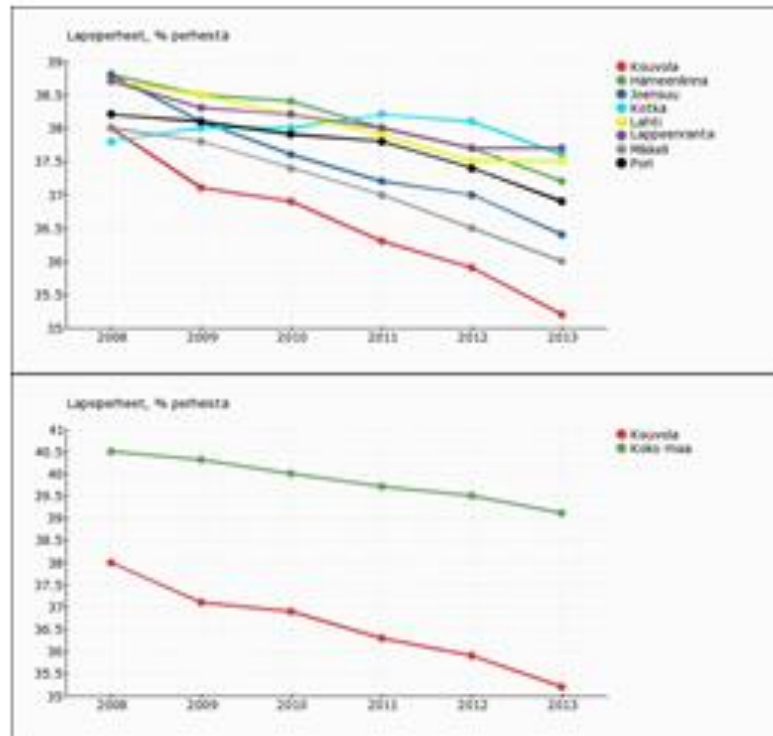
SIJOTUS	SEUTUKUNTA	NETTOMUUTTO PROMILLEA PER VUOSI VUOSINA 2009-2013
1.	Tampereen	4,8
2.	Kuopion	3,5
3.	Oulun	3,2
4.	Turun	2,8
5.	Jyväskylän	2,6
6.	Hämeenlinnan	2,4
7.	Helsingin	2,0
8.	Seinäjoen	1,4
9.	Lahden	0,8
10.	Vaasan	0,4
11.	Joensuun	0,4
12.	Porin	-0,5
13.	Lappeenrannan	-1,1
14.	Kouvolan	-2,5
15.	Kotka-Haminan	-3,2

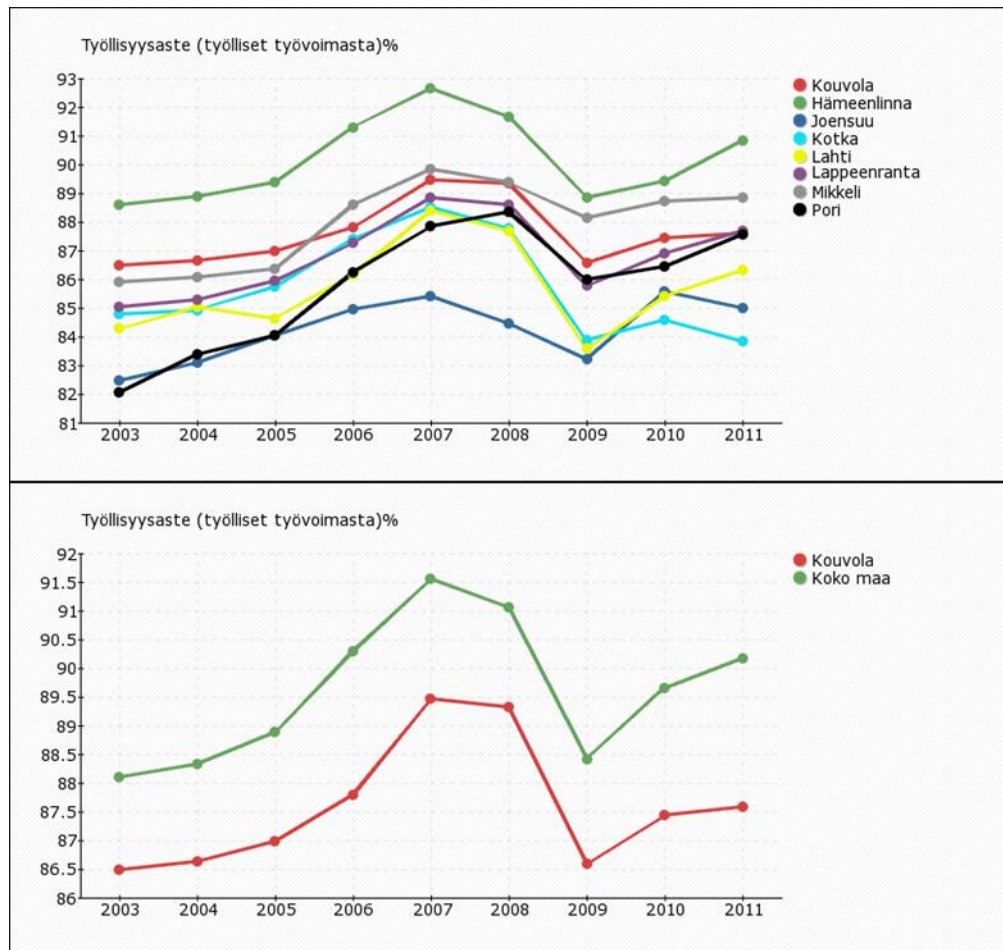
Lähde: Tilastokeskus, väestötilastot

Timo Aro 2014

Kunnan rakenteet, talous ja elinvoima

Kuva 3. Lapsiperheet, % perheistä

1. Kaupungistumis- ja taajamoitumiskehitys jatkuvat

Kasvavat alueet sijaitsevat maantieteellisesti yhä pienemmällä alueella ja keräävät pääosan kaikista muuttovirroista ja erityisesti työllisten muuttovirroista:

- Etelä- ja Lounais-Suomen työssäkäyntialue (viistosti Pori-Tampere-Lahti-Loviisa –linjan sisäpuolinen alue),
- Muut kasvavat kaupunkiseudut (Vaasan, Seinäjoen, Jyväskylän, Kuopion, Joensuun ja Oulun)
- Yksittäiset paikkakunnat ja seudut pistemäisesti.

Suurten kaupunkien ja kaupunkiseutujen merkitys kasvaa edelleen:

- Kolme viidestä suomalaisesta asuu 10 suurimmalla kaupunkiseudulla ja neljä viidestä 20 suurimmalla kaupunkiseudulla.
- 12 suurinta kaupunkiseutua (yli 100 000 asukkaan kaupunkiseudut) tuottavat kaksi kolmasosaa koko maan bruttokansantuotteesta, siellä sijaitsee kaksi kolmesta työpaikasta ja yrityksestä ja ne vastaavat neljä viidesosasta koko maan tutkimus- ja tuotekehitysmenoista.
- Taajamissa asuu enemmän kuin yhdeksän kymmenestä suomalaisesta. Keskittymis- ja autioitumiskehitys etenevät samanaikaisesti.

Suurten kaupunkiseutujen asunto-, työ- ja asointimarkkinoiden vaikutusalueet laajenevat alue- ja yhdyskuntarakenteen vyöhykkeisyyden ehdoilla:

- Liikennekäytävien rungon ympärille muodostuu kasvu- ja kehityskäytäviä sekä vyöhykkeitä, joiden merkitys korostuu suurten kaupunkiseutujen ja niihin kytkeytyvien muiden alueiden välillä.
- Valtion ja kaupunkiseutujen sopimukselliset järjestelyt (kasvusopimukset INKA-ohjelma, seutukaupunkipilotit, kunta- ja sote –uudistukset sekä muut reformit) korostavat toiminnallisten alueiden merkitystä.

Timo Aro 2014

2. Alueiden välinen epäsymmetrinen kehitys kiihtyy

- Aluekehityksen epäsymmetriset vaikutukset vaikuttavat eniten haavoittuvimmille yksipuolisen toimialarakenteen alueille ja vähiten monipuolisen toimialarakenteen alueille.
- Talouden suhdannehäiriöt jakautuvat epätasaisesti eri alueille riippuen alueiden tuotantorakenteen monipuolisuudesta ja toimialojen siirrettävyysherkyydestä (siirrettävissä olevat toiminnot ja ei-siirrettävissä olevat toiminnot)
- **Epäsymmetrinen kehitys korostaa entisestään talouden, tuotannon, osaamisen ja muiden keskittymien ympärille muodostuneiden keskittymien tai solmupisteiden merkitystä.**

Timo Aro 2014

3. Muuttoliike ja työvoiman liikkuvuus muovaavat aluerakennetta keskittävämpään suuntaan

Muuttojen määrä on noussut määrällisesti ja suhteellisesti 2000-luvulla suuremmaksi kuin kertaakaan niin sanotun suuren muuton jälkeen.

- Muuttoalttius on kasvanut kaikissa ikäryhmissä yhtäjaksoisesti 1980-luvun lopulta lähtien. Esimerkiksi nuorten ikäryhmien muuttoalttius on kaksinkertaistunut 1990-luvun alkuun verrattuna.

Suomen aluerakenne on repeytynyt väestöllisestä näkökulmasta 2000-luvulla voimakkaasti kasvaviin ja supistuviin kuntiin.

- Vuosina 2009-2013 keskimäärin enää vain joka kolmas kunta ja joka neljäs kaupunkiseutu sai muuttovoittoa.
- Maan sisäisestä muuttoliikkeestä sai muuttovoittoa keskimäärin 104 kuntaa (320 kuntaa) ja 19 kaupunkiseutua vuosina 2009–2013. Suurten kaupunkiseutujen muuttovoitot ovat kasvaneet.
- Uutena piirteenä erityisesti kasvavien suurten kaupunkiseutujen sisällä keskuskaupunkien muuttovoitot moninkertaistuneet viime vuosina ja kehyskuntien vähentyneet.

2000-luvulla on tehty vuosittain keskimäärin 888 000 muuttoa.

- Muutoista kaksi kolmasosaa (66 %) on kuntien sisäisiä muuttoja kunnan osa-alueelta toiselle ja yksi kolmasosa (34 %) kuntien rajat ylittäviä muuttoja.
- Neljä viidestä muutosta on lähimuuttoja, jotka tapahtuvat oman kunnan tai oman seutukunnan sisäpuolella. Nuoret ja nuoret aikuiset ovat yliedustettuja muuttajien joukossa.
- Lähes neljä viidestä muuttajasta on alle 35-vuotiaita.

Työlliset muuttajat hakeutuvat ensisijaisesti yhtenäiseksi muodostuvalle Etelä- ja Lounais-Suomen työssäkäyntialueelle ja suurten kaupunkiseutujen vaikutusalueelle.

Timo Aro 2014

4. Maahanmuuton lisääntyminen

- Maahanmuuttajien määrä on viisinkertaistunut Suomessa 2000-luvun aikana.
- Lähes kaikki kunnat saavat muuttovoittoa siirtolaisuudesta. **Maahanmuutto on yhä useammassa kunnassa ainoa väestönkehityksen dynaaminen tekijä.**
- Maahanmuutto on luonteeltaan keskittävämpää kuin maan sisäinen muuttoliike ja muovaa osaltaan aluerakennetta keskitävämpään suuntaan. **Maahanmuutto lisää entisestään suurten kaupunkien ja kaupunkiseutujen väestönkasvua.** Enemmän kuin joka toinen vieraskielisestä asuu neljässä suurimmassa kaupungissa.

Timo Aro 2014

5. Pendelöinnin lisääntyminen ja pendelöintietäisyyksien kasvu jatkuu

- Pendelöijien määrä ja pendelöintietäisyydet ovat kasvaneet vuosikymmen vuosikymmeneltä. **Joka kolmas suomalainen pendelöi oman asuinkuntansa ulkopuolelle.**
- Pendelöijien määrä on korkein suurten kaupunkien kehyskunnissa.
- Pendelöivien keskimääräiset tulot ovat noin kolmanneksen suuremmat kuin asuinkunnassaan työskentelevien.
- Lisääntyvä pendelöinti ja alueellisesti valikoiva muuttoliike yhdessä muovaavat aluerakennetta.

Timo Aro 2014

6. Kiihtyvä ei-aineellinen kilpailu alueiden välillä

- **Alueiden välinen kilpailu fyysisistä ja henkisistä resursseista kiihtyy.**
- Perinteisten kovien tekijöiden, kuten teollisten investointien, maantie-, lento-, rautatie-, satamayhteyksien ja infrastruktuurihankkeiden rinnalla, korostuvat pehmeisiin kilpailukykytekijöihin, kuten osaamiseen, innovaatioihin, luovuuteen, ilmapiiriin, mainekuvaan jne. liittyvät tekijät. Alueiden on oltava samanaikaisesti sekä houkuttelevia ja vetovoimaisia "kovien tekijöiden" suhteen että erottautuvia ja poikkeavan profiilin omaavia "pehmeiden tekijöiden" suhteen, kuten potentiaalisten tulomuuttajien, palumuuttajien, osaajien, yritysten ja investointien houkuttelussa.
- **Paikan laatu ja paikkojen välinen kilpailu korostavat alueeseen liitettyjen mieli- ja mainekuvien merkitystä.**
- Mainekuva taas vaikuttaa muuttovirtojen suuntautumiseen alueiden välillä

Timo Aro 2014

ALUE- JA VÄESTÖKEHITYKSEN VAIKUTUKSET TULEVAAN ALURAKENTEeseen

- Alue- ja yhdyskuntarakenteen kehityksen **vyöhykkeisyys** ja suurten kaupunkiseutujen vaikutusalueiden laajentuminen kietoutuvat yhteen

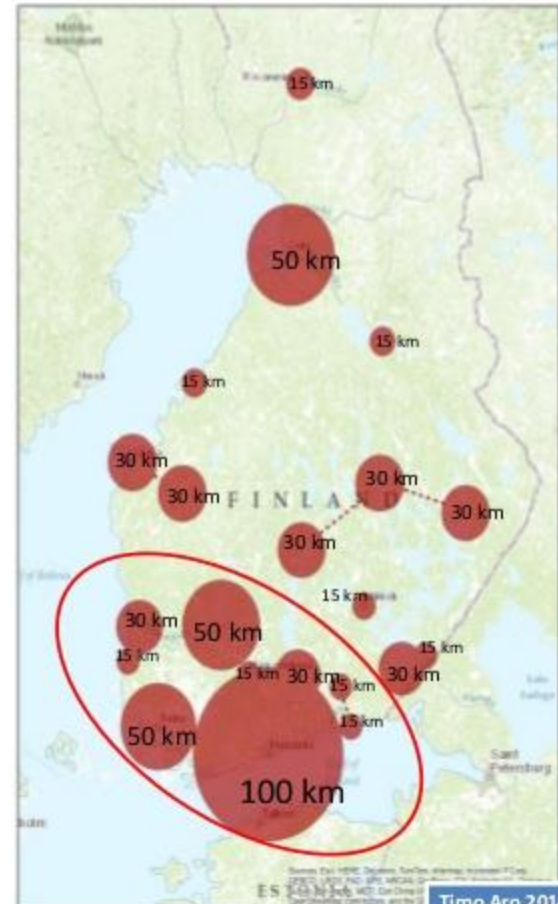
Suurten kaupunkien vaikutusalueet laajenevat edelleen:

- Helsingin noin 100 km kehän vaikutusalueella 1,8 miljoonaa asukasta
- Tampereen, Turun ja Oulun noin 50 km kehien vaikutusalueella noin 1,2 miljoonaa asukasta
- Lahden, Jyväskylän, Porin, Kuopion, Joensuun, Seinäjoen, Vaasan ja Lappeenrannan noin 30 km kehän vaikutusalueella noin 1,2 miljoonaa asukasta
- Muiden maakuntakeskusten ja maakuntien 2-keskusten noin 15 km kehällä noin 600 000 asukasta

→ **SUURTEN KAUPUNKISEUTUJEN VAIKUTUSALUEILLA ASUU 4,8 MILJOONAA ASUKASTA (noin 90 % väestöstä)**

- Uusi kaupunkipolitiikka:** laajenevat vaikutusalueet luovat tarvetta kiinteille tai väljille kaupunkien sopimuksellisille yhteistyörakenteille (kasvu- ja kehityskäytävät yms.), kaksoiskaupungeille tai muille uudenaikaisille toiminnallisille koalitioille

- Kuopio-Joensuu, Kuopio-Jyväskylä
- Kuopio-Jyväskylä-Joensuu
- Vaasa-Seinäjoki
- Pori-Rauma
- Lappeenranta-Imatra
- Kouvola-Kotka
- Kokkola-Pietarsaari
- Kemi-Tornio

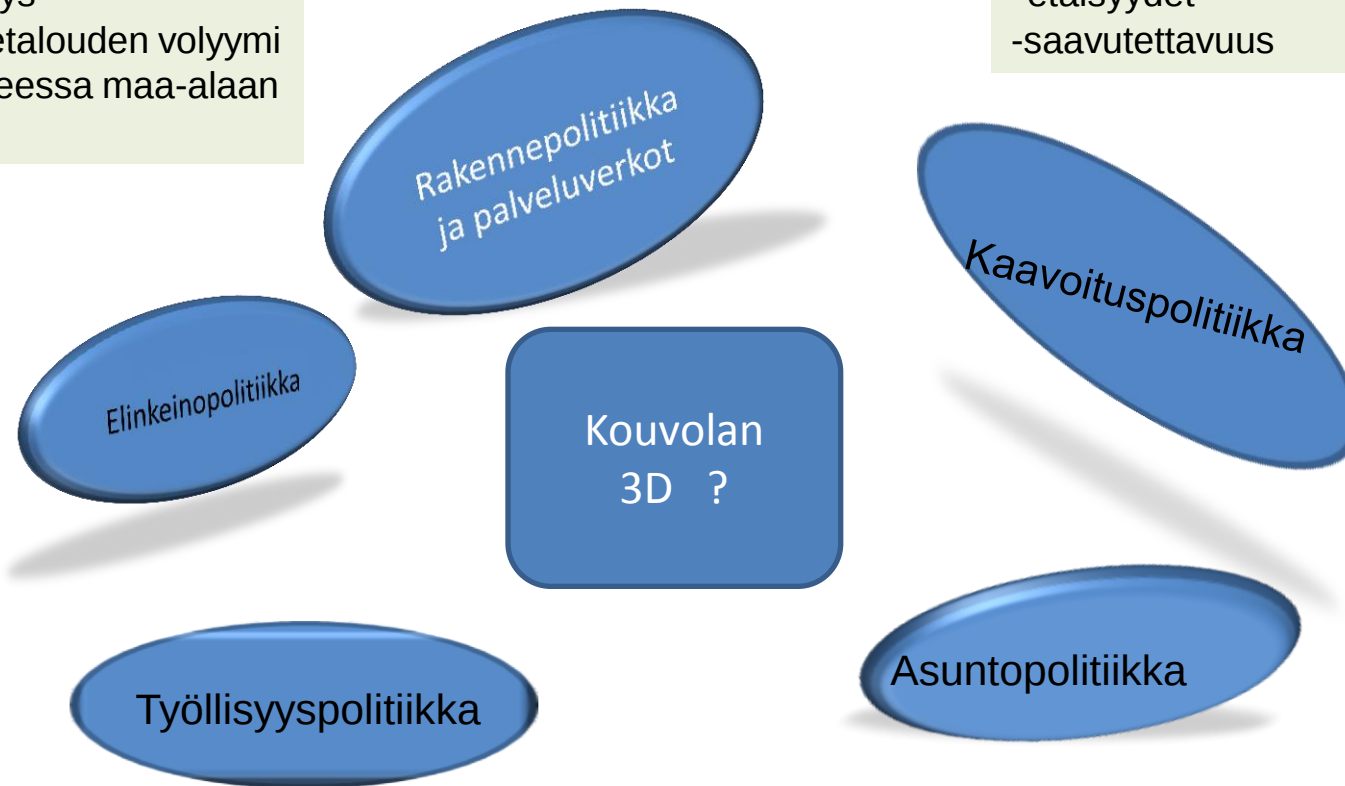

Density

- tiheys
- aluetalouden volyymi suhteessa maa-alaan

Distance

- etäisyydet
- saavutettavuus

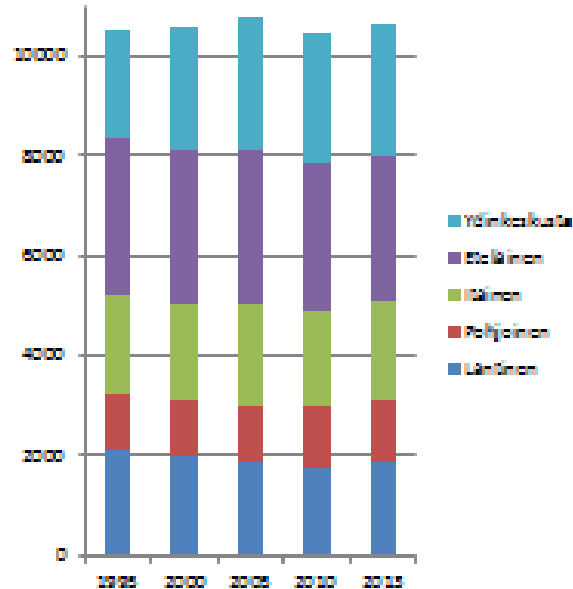
Division

- rajat, rajoitteet
- eriyttävät mekanismit

(3D; Aluekehityksen muutosvoimat.
Maailmanpankki 2009)

Strategiset kehittämishankkeet

- Kaupunkikeskustan vetovoima
 - Kaupunkivisio 2030
 - Kouvolan vetovoimainen ydinkeskusta –hanke (2014-2016)
- Logistiikan toimintaympäristö ja yritystoiminta
 - Koraro-hanke (Kouvola rail-road terminal) CEF/TEN-T ydinverkko
 - Tehola-Tykkimäki logistiikka-alue
- Teollisuusalueiden täydennys- ja uusiokäyttö
 - Brownfield-esiselvitys (kaupunki/tem/Kymenl.liitto/UPM)
- Kimolan kanava
 - Sulkukanava/ (Päijänne)Heinola-Kouvola -vesitieyhteys
- Elinkeino-ohjelman kärjet/ (Kouvola Innovation Oy)
 - Uudistuva metsäteollisuus/biotalous (myös puurakentaminen)
 - Vetovoimaisuutta Kouvolaan
 - Logistiikka (toimialakehitys, palvelut, palveluympäristö)
 - Elintarviketalous

**YDINKESKUSTASSA
ASUKKAITA 2013: 2623**

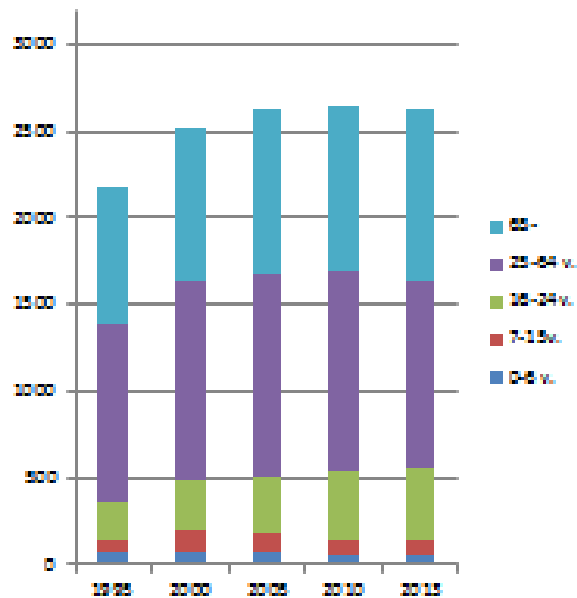
**LÄHIYMPÄRISTÖSSÄ
(kävelyetäisyydellä
n. 0,5-1km Manskilta)**

ASUKKAITA 2013: 8025

**YDINKESKUSTA JA
LÄHIYMPÄRISTÖ
ASUKKAITA 2013: 10648**

VÄESTÖ

YDINKESKUSTASSA JA LÄHIALUEILLA

ydinkeskustan väestö väheni

19 asukkaalla vuosina 2010 - 2013

Syynä asumisväljyyden kasvu ja kyseisinä vuosina ei ole ollut rakennushankkeita!

kasvua ydinkeskustan väestössä

+435 asukasta vuosina 1995 - 2013

kasvua 16-24-vuotiaissa:

+23 asukasta vuosina 2010 - 2013

+205 asukasta vuosina 1995 - 2013

16-24 VUOTIAIDEN OSUUS KASVUSSA!

**VÄESTÖ
YDINKESKUSTASSA**

YDINKESKUSTA JA LÄHIYMPÄRISTÖ

- VÄESTÖNKASVUA n. 50-70 hlö/vuosi
- ASUINPAIKKANA KIINNOSTAA
- ASUMISVÄLJYYS KASVAA EDELLEEN
- VÄESTÖRAKENNE MONIPUOLISTUMASSA

JOHTOPÄÄTÖKSIÄ